

**Rapportage Onderzoek
'Waardering ISO 14001-certificatie door gecertificeerde organisaties'
juli 2001**

Inhoudsopgave

- 1 Inleiding
- 2 Samenvatting
- 3 Onderzoeksopzet
  - 3.1 Onderzoeksmethode
  - 3.2 Respons
  - 3.3 Achtergrond van organisaties die hebben meegewerkt
- 4 Aanleiding voor het invoeren en certificeren van het milieuzorgsysteem
  - 4.1 Belang van een milieuzorgsysteem
  - 4.2 Belang van certificatie
- 5 Ervaringen met ISO 14001-certificatie
  - 5.1 Toegevoegde waarde van certificatie
  - 5.2 Tevredenheid over het certificatieproces
- 6 ISO 14001-certificaat in relatie met de overheid
  - 6.1 Wens tot gebruik van het certificaat
  - 6.2 Gevolgen van het certificaat voor de relatie met de overheid
  - 6.3 Kennis en houding van overheden ten aanzien milieuzorgsystemen
  - 6.4 Vergunning op hoofdzaken/vergunning op maat
- 7 Gebruik van het ISO 14001-certificaat in relatie met de markt en omgeving
  - 7.1 Gebruik ISO 14001-certificaat in de relatie met klanten
  - 7.2 Gebruik ISO 14001-certificaat in de relatie met leveranciers
  - 7.3 Gebruik ISO 14001-certificaat in de relatie met andere partijen
- 8 Relatie met SCCM
  - 8.1 Bekendheid met SCCM
  - 8.2 Algemene suggesties tot verbetering

1 Inleiding

In het eerste kwartaal van 2001 heeft SCCM het onderzoek 'waardering ISO 14001 certificatie door gecertificeerde organisaties' uitgevoerd. De resultaten zijn in deze rapportage weergegeven. Dit onderzoek is een vervolg op het onderzoek 'waardering ISO 14001 certificatie door overheden' dat eind 1999 is uitgevoerd.

Voor dit onderzoek zijn alle organisaties benaderd die begin 2001 een ISO 14001-certificaat hadden. Doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in het gebruik van het ISO 14001-certificaat en de toegevoegde waarde van het certificatieproces. Dit inzicht is belangrijk om het ISO 14001-certificatiesysteem en de activiteiten van SCCM zo goed mogelijk af te stemmen op de ervaringen in de praktijk.

Een belangrijk doel van SCCM is om de bruikbaarheid van het ISO 14001-certificaat voor bedrijven, in het bijzonder in de relatie met de betrokken overheden, te vergroten. Daarom zijn er verschillende vragen opgenomen die op deze relatie betrekking hebben.

Om de ontwikkeling te volgen en om het effect van nieuwe activiteiten te meten zal SCCM het onderzoek periodiek herhalen.

Een groot aantal organisaties heeft meegewerkt aan het onderzoek. De hoge respons maakt de resultaten van het onderzoek extra waardevol. Het bestuur van SCCM is de organisaties die hebben meegewerkt aan het onderzoek dank verschuldigd voor de moeite die hierin is gestoken.

In deze rapportage worden de onderzoeksopzet en de respons uitgewerkt in hoofdstuk 3. De resultaten van het onderzoek zijn weergegeven in de hoofdstukken 4 tot en met 7. Daarbij komen de volgende onderwerpen aan de orde:

- De redenen om een milieuzorgsysteem in te voeren en te laten certificeren.
- De tevredenheid over het certificatieproces.
- Het gebruik van het ISO 14001-certificaat in relatie met de milieuvergunning.
- Het gebruik van het ISO 14001-certificaat in de markt.
- De bekendheid met SCCM.

2 Samenvatting

In 2001 heeft SCCM het onderzoek 'Waardering ISO 14001 certificatie door gecertificeerde organisaties' uitgevoerd. In totaal zijn circa 800 gecertificeerde organisaties benaderd met een schriftelijke enquête, daarvan hebben er 343 meegewerkt. Benaderd zijn alle organisaties die begin januari 2001 een ISO 14001-certificaat hadden van één van de bij SCCM aangesloten certificatie-instellingen.

Korte samenvatting resultaten

Het algemene beeld is dat organisaties tevreden zijn over de toegevoegde waarde van het ISO 14001-certificaat en het gebruik van een ISO 14001-certificaat in de relatie met de overheid en andere marktpartijen verder toe zal nemen.

Voor 74% van de bedrijven is de toegevoegde waarde van certificatie op de kwaliteit van het milieuzorgsysteem goed tot zeer goed. Certificatie zorgt ervoor dat de aandacht voor het milieuzorgsysteem niet verslapt; geeft een impuls aan het proces van continue verbetering en heeft uiteindelijk betere milieuprestaties tot gevolg.

Voor veel bedrijven (63%) heeft het ISO 14001-certificaat gevolgen voor de relatie met de overheid. Vaak zijn daarbij de meer informele voordelen (betere communicatie, andere opstelling etc.) minstens zo belangrijk als een meer formeel voordeel als een vergunning op hoofdzaken of vergunning op maat (VOH/VOM). Dit neemt niet weg dat veel bedrijven een VOH/VOM willen hebben. Op dit moment heeft 25% van de bedrijven een VOH/VOM en is 21% in onderhandeling.

Het ISO 14001-certificaat wordt door veel organisaties gebruikt in de relatie met klanten, leveranciers en de omgeving. De verwachting is dat het gebruik van het ISO 14001-certificaat in deze relaties aanzienlijk zal toenemen.

Onderstaand is voor de verschillende hoofdstukken uit de rapportage een korte samenvatting gegeven.

Achtergrond gecertificeerde organisaties

- Verdeling over CI's sluit aan bij aantal afgegeven certificaten.
- 35% is zelfstandig, 15% onderdeel Nederlandse organisatie en 47% onderdeel van multinational.
- 29% heeft minder dan 50 werknemers en 14% meer dan 500 werknemers.
- Bij de meeste organisaties (67%) is het invoeren van een mzs een wens van de organisatie zelf. Extern druk van moederorganisatie speelt bij 33% van de organisaties. De druk van afnemers of overheid speelt wel een rol maar is minder groot (circa 25%).
- 87% van de organisaties heeft ook een ISO 9000-certificaat.
- Het verminderen van milieurisico's is de belangrijkste functie van een mzs (voor 44% is dit zeer belangrijk). Besparing van kosten is het minst belangrijk (20% vindt dit belangrijk).

Toegevoegde waarde ISO 14001-certificatie

- Voor 74% van de organisaties is de toegevoegde waarde van certificatie op de kwaliteit van het mzs goed tot zeer goed.
- 90% van de organisaties is het geheel of gedeeltelijk eens met de stelling dat certificatie betere milieuprestaties tot gevolg heeft.
- 85% is het geheel of gedeeltelijk eens met de stelling dat de aandacht voor het mzs zonder certificatie zou verslappen.
- 60% van de organisaties is van mening dat certificatie vaak tot heel vaak een impuls geeft aan het continue verbeteringsproces. Bij 32% is dit soms het geval.

Kwaliteit certificatie-instelling

- Door 78% van de organisaties wordt de CI als goed tot zeer goed beoordeeld. Door 18% redelijk en 4% matig tot slecht.

- Verbetering is mogelijk bij de rapportage van audits (27% redelijk en 8% matig-slecht), de diepgang van audits (29% redelijk en 5% matig-slecht) en de organisatie van de CI in het algemeen (24% redelijk en 11% matig-slecht).

Relatie met overheid

- Van de organisaties die vergunningplichtig zijn (circa 90%) wil 88% het ISO 14001-certificaat gebruiken in relatie met de overheid.
- 43% heeft het voornemen tot certificatie schriftelijk aangekondigd bij overheid (41% is daarop niet geattendeerd door de CI). Grotere organisaties hebben het voornemen tot certificatie vaker aangekondigd dan kleinere organisaties.
- Bij 63% is er door het ISO 14001-certificaat sprake van veranderingen in de relatie met de overheid. Bij 46% uit dit zich in een soepelere communicatie, bij 25% is de handhaving gericht op verbetering in plaats van 'straffen' en bij 16% is er een lagere bezoekfrequentie.
- Bij grotere organisaties is er frequenter sprake van verandering dan bij kleinere organisaties. Het zijn ook de grotere organisaties die vaker met de overheid communiceren over het milieuzorgsysteem. Bijvoorbeeld door auditrapporten ter inzage te geven (38%) en het observeren van certificatieonderzoeken (33%).
- Bij 25% is er sprake van een andere vergunning (VOH/VOM) en 21% is in onderhandeling. Ongeveer 10% wil een andere vergunning maar is de overheid daarover niet enthousiast.
- De kennis bij overheden is voor verbetering vatbaar (circa 40% geeft rapportcijfer van 6 of lager). De kennis bij provincies is het hoogst.

ISO 14001-certificatie en de markt

- De toegevoegde waarde van het ISO 14001-certificaat voor de relaties met derden wordt door 57% als goed of zeer goed en door 41% als redelijk, matig of slecht beoordeeld. Uitgedrukt in een rapportcijfer komt de waardering neer op een 7,5.
- Bij 16% van de organisaties geeft het ISO 14001-certificaat een concurrentievoordeel (40% is het daar gedeeltelijk mee eens).
- Van de gecertificeerde organisaties stelt circa 85% vragen over milieuaspecten aan toeleveranciers. Door 40% wordt voor bepaalde leveranciers een ISO 14001-certificaat gevraagd.
- Milieuaspecten worden volgens 33% van de organisaties steeds belangrijker. 35% is het eens met de stelling dat een ISO 14001-certificaat in de toekomst een basisvoorwaarde wordt. 38% is het daar gedeeltelijk mee eens.
- Het gebruik van een ISO 14001-certificaat in de relatie met banken en verzekeringsmaatschappijen zal naar verwachting verdubbelen de komende drie jaar (banken van 8 naar 21% en verzekeringen van 22 naar 45%).

SCCM

- 29% van de organisaties was niet bekend met SCCM, 72% was niet bekend met de internetsite.
- 40% beschikt niet over het ISO 14001 certificatiesysteem van SCCM.
- De bruikbaarheid van het certificatiesysteem wordt door 81% met een zeven of meer en door 18% met een zes of minder beoordeeld.

3 Onderzoeksopzet

Doelstelling van SCCM is om zodanige randvoorwaarden voor ISO 14001-certificatie te scheppen dat het ISO 14001 certificaat een meerwaarde heeft voor de relatie van het gecertificeerde bedrijf met andere partijen en in het bijzonder met de overheden.

Een belangrijk middel van SCCM is het ISO 14001 certificatiesysteem waarin de 'spelregels' voor het certificatieproces zijn vastgelegd. Alle bij SCCM aangesloten certificatie-instellingen zijn gebonden aan deze spelregels en SCCM heeft het recht deze 'spelregels' aan te passen.

Het onderzoek naar de waardering van ISO 14001-certificaten is uitgevoerd om een systematisch inzicht te krijgen in de waarde die afgegeven ISO 14001-certificaten hebben voor de gecertificeerde organisaties. Met het onderzoek beoogt SCCM de kwaliteit van ISO 14001-certificatie af te stemmen op de behoeften van enerzijds de gecertificeerde organisaties en anderzijds de organisaties die geconfronteerd worden met de certificaten.

De uitkomsten van onderzoek kunnen op een aantal manieren worden gebruikt:

- Het bepalen van de activiteiten die door SCCM worden opgepakt.
- De beoordeling van de inhoud van het ISO 14001 certificatiesysteem van SCCM en eventueel de aanpassing hiervan.
- Discussies met de certificatie-instellingen over mogelijke verberingen in de werkwijze.
- Voorlichtingsactiviteiten.

3.1 Onderzoeksmethode

Het onderzoek is als volgt verlopen:

- De bij SCCM aangesloten certificatie-instellingen is begin januari 2001 gevraagd de adressen en namen van contactpersonen te leveren van alle organisatie aan wie een ISO 14001-certificaat is verstrekt.
- Aan de betreffende organisaties is medio februari 2001 het enquêteformulier opgestuurd met een brief van de eigen CI en een brief van SCCM.
- De brief is gericht aan de contactpersoon van de gecertificeerde organisatie. Het enquêteformulier was ingedeeld in zes blokken met vragen. Een van de blokken bestond bevatte vragen voor de directievertegenwoordiger (volgens art. 4.4.1 van de ISO 14001-norm).
- De aangeschreven organisaties is gevraagd het formulier voor eind maart 2001 te retourneren. Organisaties die meewerkten is een samenvatting van het onderzoek in het vooruitzicht gesteld.
- De enquêteformulieren waren anoniem. De reactieformulier voor het verzenden van de samenvatting kon afzonderlijk worden verstuurd.

De bedoeling is om dit onderzoek eens per twee jaar uit te voeren. Door herhaling van het onderzoek kan de ontwikkeling van ISO 14001-certificatie zichtbaar worden gemaakt. Dan kan ook worden beoordeeld of eventuele veranderingen naar aanleiding van het vorige onderzoek resultaat hebben gehad.

3.2 Respons

In totaal zijn 787 organisaties aangeschreven; daarvan hebben er 343 een ingevuld enquêteformulier geretourneerd. Voor een schriftelijke enquête is hiermee een goed resultaat bereikt.

Tabel 1: Aantal gecertificeerde organisaties dat heeft meegewerkt aan het onderzoek.

	aantal		meegewerkt
	benaderd	mee-gewerkt	in %
Gecertificeerde organisaties	787	343	44

De 787 organisaties zijn verdeeld over 16 certificatie-instellingen (BVQI, Lloyd's, KPMG Certification, Kema, Det Norske Veritas, Kiwa, TÜV, SGS, FoodCert, ViaNorm, BDA-Intron en CBN). De respons bij de verschillende certificatie-instellingen is vergelijkbaar.

De enquêteformulieren zijn ingevuld door de contactpersonen van de certificatie-instellingen. Dit betreft veelal KAM-coördinatoren, QSHE- of SHE-managers en milieucoördinatoren. Bij kleinere organisaties zijn dit ook directeuren en bedrijfsleiders.

3.3 Karakterisering organisaties die hebben meegewerkt aan het onderzoek

In de volgende tabellen is informatie te zien die de organisaties karakteriseren die aan het onderzoek hebben meegewerkt:

- de zelfstandigheid van de organisatie;
- het aantal werknemers;
- de bedrijfstak waarin de organisatie werkzaam is;
- het jaar dat het ISO 14001-certificaat is verkregen;
- andere geïmplementeerde managementsystemen.

Tabel 2: Zelfstandigheid ISO 14001-gecertificeerde organisaties per grootteklasse van aantal werknemers.
(in % van het aantal organisaties dat aan het onderzoek heeft meegewerkt)

	totaal	0-50	51-100	101-250	251-500	501-meer
Aantal	343	97	51	87	59	49
zelfstandig	35	58	43	29	15	18
onderdeel Nederlandse organisatie	15	15	22	14	14	8
onderdeel Nederlandse multinational	18	10	8	18	24	35
onderdeel buitenlandse multinational	29	15	24	34	41	35
overig/onbekend	3	1	4	4	6	4
totaal	100	100	100	100	100	100

Tabel 3: *Het aantal werknemers bij ISO 14001-gecertificeerde organisaties die hebben meegewerkt aan het onderzoek.*
(in % van het aantal organisaties dat aan het onderzoek heeft meegewerkt)

	totaal
Aantal	343
< 10 werknemers	3
10 - 30 werknemers	13
31 - 50 werknemers	13
51 - 100 werknemers	15
101 - 250 werknemers	25
251 - 500 werknemers	17
501 - 2000 werknemers	10
> 2000 werknemers	4
onbekend	1
totaal	100

Tabel 4: *Bedrijfstak waarin de gecertificeerde organisaties werkzaam zijn per grootteklasse van aantal werknemers.*
(in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)

	totaal	0-50	51-100	101-250	251-500	501-meer
Aantal	343	97	51	87	59	49
Agrarische sector	3	8	2	0	0	0
Voedingsmiddelenindustrie	6	1	2	11	7	8
Chemische Industrie	17	16	22	21	15	12
Metaal- electrotechnische industrie	23	11	27	18	37	31
Overige industrie	18	18	8	17	25	20
Handel	4	8	4	2	0	2
Zakelijke dienstverlening	5	6	8	7	0	2
Milieu dienstverlening	6	8	8	7	5	0
Overige dienstverlening	5	7	2	3	7	4
Overheid	2	1	4	1	0	6
Overig	10	13	12	9	2	10
Onbekend	2	1	2	2	2	4
totaal	100	100	100	100	100	100

Tabel 5: Het jaar waarin het ISO 14001-certificaat is verkregen per grootteklasse van aantal werknemers. (in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)

	totaal	0-50	51-100	101-250	251-500	501-meer
Aantal	343	97	51	87	59	49
voor 1995	5	6	6	6	2	2
1995	3	4	4	3	0	2
1996	7	4	8	6	15	4
1997	12	9	8	15	15	12
1998	21	30	20	11	24	18
1999	24	19	25	25	19	35
2000	23	22	22	29	19	24
2001	2	1	2	0	7	0
onbekend	4	5	6	5	0	2
totaal	100	100	100	100	100	100

Tabel 6: Andere ingevoerde managementsystemen per grootteklasse van aantal werknemers. (in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)

	totaal	0-50	51-100	101-250	251-500	501-meer
Aantal	343	97	51	87	59	49
ISO 9001/9002/9003	87	80	94	89	97	82
QS 9000	5	1	2	5	7	12
OHSAS 18001	7	3	2	8	10	12
VCA	17	15	16	13	22	20
INK/EFQM-model	6	3	2	5	8	16
Geen ander managementsysteem	8	14	6	3	2	10
Anders	2	1	0	3	2	2
totaal	132*	117	122	126	148	154

* meerdere antwoorden mogelijk

Uit tabel 6 komt naar voren dat het aantal ingevoerde managementsystemen toeneemt naar mate organisaties groter worden. Kwaliteitszorgsystemen zijn zo goed als bij circa 90% van de ISO 14001-gecertificeerde organisaties ingevoerd. In de categorie anders zijn de volgende managementsystemen genoemd:

- HACCP;
- brl-2506;
- Certiva.

4 Aanleiding voor het invoeren en certificeren van het milieuzorgsysteem

4.1 Belang van een milieuzorgsysteem

Om inzicht te krijgen in de verwachtingen van een milieuzorgsysteem zijn de gecertificeerde organisaties zes stellingen voorgelegd over mogelijke redenen om een milieuzorgsysteem in te voeren.

Tabel 7: Het belang van een aantal redenen om een milieuzorgsysteem in te voeren.
(in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)

Aantal = 343	gewogen*	zeer belangrijk	belangrijk	neutraal	onbelangrijk	geen mening
Besparing milieukosten	6,6	20	52	24	4	1
Verbetering relatie met derden	7,7	34	55	9	1	1
Meer grip krijgen op milieubeleid	7,3	24	61	13	1	1
Vermindering van milieurisico's	8,0	44	44	10	1	1
Vermindering van milieubelasting	7,5	30	58	10	1	1
Verbeteren imago	7,3	28	54	17	1	1

* heel belangrijk: 10/ belangrijk: 7/ neutraal: 4/ onbelangrijk: 1

Het verminderen van de milieurisico's is voor alle organisaties (groot en klein) het belangrijkste argument om een milieuzorgsysteem in te voeren. Het besparen op de milieukosten is het minst belangrijk. Uit een nadere analyse is gebleken dat dit voor kleinere organisaties wel belangrijker is dan voor grotere organisaties. Meer grip krijgen op het milieubeleid is een argument dat weer sterker speelt bij grotere organisaties.

4.2 Aanleiding voor certificatie van het milieuzorgsysteem

De gecertificeerde organisaties is gevraagd naar de aanleiding voor het laten certificeren van het milieuzorgsysteem. De wens van de organisatie zelf is voor veel organisaties het belangrijkste. Dit neemt niet weg dat er verschillen zijn tussen grotere en kleinere organisaties.

De druk van de moederorganisatie is bij organisaties met meer dan 250 werknemers aanmerkelijk vaker aan de orde dan bij kleinere organisaties. Bij bijna 30% van de grotere organisaties is deze druk van grote invloed. Ook de druk van de overheid wordt groter naar mate de organisatie groter is. Bij 14% van de organisaties met meer dan 500 werknemers speelt de druk van de overheid een grote rol. Voor de overige mogelijke invloeden is er geen verschil tussen organisaties van verschillende omvang.

*Tabel 8: Redenen om het milieuzorgsysteem te laten certificeren
(in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)*

	grote in- vloed	van in- vloed	be- perkt	geen rol	geen me- ning	totaal
Aantal = 343						
Verplichting of druk van moederorganisatie	16	17	16	50	1	100
Verplichting of druk van afnemers	6	18	32	41	2	100
Verplichting of druk van de overheid	7	21	34	35	2	100
Verplichting of druk van de branche	9	17	28	43	2	100
Wens van de organisatie zelf	67	24	5	2	3	100

Aan de directievertegenwoordiger van de gecertificeerde organisaties zijn twee stellingen voorgelegd met betrekking tot de aanleiding tot certificatie.

*Tabel 9: Het belang van certificatie volgens de directievertegenwoordiger
(in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt).*

	ge- deel- eens	on- telijk eens	weet niet	totaal	
Aantal = 343					
Het ISO 14001-certificaat halen we primair voor onszelf	45	43	11	1	100
Het belang van een ISO 14001-certificaat zal toenemen	59	27	7	7	100

5 Ervaringen met ISO 14001-certificatie

Verschillende vragen zijn gesteld over de waarde die ISO 14001-certificatie voor de organisatie heeft en de ervaringen met het certificatieproces.

5.1 Toegevoegde waarde van certificatie

De directievertegenwoordiger is gevraagd naar de toegevoegde waarde van het milieuzorgsysteem op de kwaliteit van het milieuzorgsysteem. Zoals uit de volgende tabel blijkt wordt deze toegevoegde waarde gemiddeld als goed beschouwd.

*Tabel 10: Toegevoegde waarde van certificatie op de kwaliteit van het milieuzorgsysteem per grootteklasse van aantal werknemers.
(in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)*

	totaal	0-50	51-100	101-250	251-500	501-meer
Aantal	343	97	51	87	59	49
Zeer goed (10)	12	8	14	15	12	14
Goed (8)	62	58	67	62	66	63
Redelijk (6)	19	26	12	16	17	18
Matig (4)	5	5	6	5	5	2
Slecht (2)	1	1	0	1	0	2
Weet niet	1	2	2	1	0	0
Totaal	100	100	100	100	100	100
Gemiddeld	7,6	7,4	7,8	7,7	7,7	7,7

De directievertegenwoordiger van de gecertificeerde organisaties is een aantal stellingen voorgelegd met betrekking tot de waarde van het certificatieproces.

*Tabel 11: Stellingen met betrekking tot de toegevoegde waarde van ISO 14001-certificatie
(in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)*

	ge-deel-eens	on-telijk eens	weet niet	totaal
Aantal = 343				
Certificatie heeft betere milieuprestaties tot gevolg	47	43	10	100
ISO 14001-certificatie levert zijn geld op	22	49	21	100
Zonder certificatie zou aandacht voor het mzs verslappen	47	38	15	100

Tabel 12: Gevolgen van certificatie audits voor de eigen organisatie
(in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)

Aantal =343	heel vaak	vaak	soms	niet weet niet	totaal	
Door certificatie audits:						
- Krijgen wij ideeën om het systeem te verbeteren	2	43	52	3	1	100
- Krijgen wij ideeën om het systeem efficiënter te maken	1	30	58	8	3	100
- Verbeterd de naleving van wet- en regelgeving	5	33	42	18	2	100
- Blijft iedereen gemotiveerd voor het milieuzorgsysteem	4	48	38	8	2	100
- Krijgt het continue verbeteringsproces een impuls	3	57	32	6	1	100

Uit voorgaande tabel blijkt dat het certificatieproces vaak een impuls geeft aan het continue verbeteringsproces. Ook is certificatie een belangrijk middel om de motivatie voor het milieuzorgsysteem op peil te houden. Dit laatste wordt ook bevestigd door de stelling die aan de directievertegenwoordigers is voorgelegd (zie tabel 11). Van de directievertegenwoordigers is 87% het geheel of gedeeltelijk eens met de stelling dat zonder certificatie de aandacht voor het milieuzorgsysteem zou verslappen.

Er zijn bij deze vragen nauwelijks verschillen tussen grotere en kleinere organisaties.

5.2 Tevredenheid over het certificatieproces

De directievertegenwoordiger is gevraagd een algemeen oordeel te geven over de kwaliteit van de certificatie-instelling. De kwaliteit wordt gemiddeld als goed ervaren en met een 7,7 beoordeeld. Dit neemt niet weg dat er nog een substantiële groep is waarbij verbetering mogelijk is, 23% geeft als oordeel dat de kwaliteit redelijk, matig of slecht is.

Tabel 13: Algemeen oordeel over de kwaliteit van de certificatie-instelling per grootteklasse van aantal werknemers.
(in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)

	totaal	0-50	51-100	101-250	251-500	501-meer
Aantal	343	97	51	87	59	49
Zeer goed (10)	9	9	4	9	10	12
Goed (8)	69	62	84	68	69	67
Redelijk (6)	18	25	10	20	17	10
Matig (4)	3	3	2	2	3	6
Slecht (2)	1	0	0	1	0	2
Weet niet	1	1	0	0	0	2
Totaal	100	100	100	100	100	100
Gemiddeld	7,7	7,6	7,8	7,6	7,7	7,7

Tabel 14: *Beoordeling van verschillende aspecten van het certificatieproces.*
(in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt).

	zeer goed	redede- matig	slech	weet	totaal	gewo- - gen		
	goed (10)	lijk (8) (6)	(4)	t niet (2)				
Aantal = 343								
Deskundigheid (branche, milieuaspecten etc.)	17	65	14	2	1	1	100	7,9
Audittechniek	14	69	12	3	1	2	100	7,8
Communicatie door auditors	14	66	14	3	1	1	100	7,8
Rapportage (inhoud)	8	57	27	7	1	1	100	7,3
Diepgang van de audits	10	54	29	4	1	1	100	7,4
Organisatie van de CI in het algemeen	5	59	24	8	3	2	100	7,1

De algemene tevredenheid over de certificatie-instelling komt ook terug bij de beoordeling van de deskundigheid van de auditors, de audittechniek en de communicatie van de auditors. Punten waar verbetering mogelijk is zijn de rapportage, de diepgang van de audits en de organisatie van de certificatie-instelling in het algemeen.

Kleinere organisaties zijn gemiddeld meer tevreden over de diepgang van de audits dan grotere organisaties. Hetzelfde geldt voor de organisatie van de CI in het algemeen. Grotere organisaties hebben daarop meer kritiek.

De volgende suggesties zijn gedaan om het certificatieproces te verbeteren:

- integratie van milieu met BRZO en OHSAS 18001 (5x);
- minder wisselingen in auditors, dit zal diepgang vergroten (3x);
- (branche)deskundigheid van auditors verhogen (2x);
- periodiek evalueren van contract CI-bedrijf. Huidig contract is zo krap dat kwalitatief goed auditten niet mogelijk is;
- teveel gericht op procedures, meer praktisch gericht auditten b.v. gericht op menselijke aspecten als organisatie en communicatie (4x);
- integratie met ISO 9000, bijvoorbeeld door een auditor (3x);
- binnen CI hanteren auditors verschillende interpretaties;
- meer aandacht voor risicoanalyse en inventarisatie van milieuaspecten.

6 Het ISO 14001-certificaat in de relatie met de overheid

Een belangrijke doelstelling van SCCM is dat het ISO 14001-certificaat een meerwaarde heeft voor de relatie van een organisatie met de overheid. Niet voor alle organisaties is dat aan de orde. Uit de volgende tabel blijkt dat 89% van de gecertificeerde organisaties vergunningplichtig is in het kader van de Wet Milieubeheer (Wm) en/of Wet Verontreiniging Oppervlaktewater (Wvo). De vragen over de relatie met de overheid zijn alleen gesteld aan de 306 organisaties die vergunningplichtig zijn.

*Tabel 15: Wel of niet vergunningplichtig of vallend onder AMvB.
(in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)*

	Totaal	0-50	51-100	101-250	251-500	500-meer
Aantal	343	97	51	87	59	49
Vergunningplichtig Wm of Wvo	89	88	92	87	95	86
Geen vergunning wel AMvB	7	7	6	10	3	8
Onbekend	2	2	2	1	2	6
Geen van voorgaande gevallen	1	3	0	1	0	0
Totaal	100	100	100	100	100	100

De meeste gecertificeerde organisaties die vergunningplichtig zijn (78%) hebben zowel een Wm als een Wvo-vergunning.

*Tabel 16: Het bevoegd gezag voor de milieuvergunning.
(in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)*

	Totaal	0-50	51-100	101-250	251-500	500-meer
Aantal	306	85	47	76	56	42
Gemeente (Wm)	64	67	66	64	66	52
Provincie (Wm)	48	45	43	42	48	69
Waterschap/zuiveringsschap (Wvo)	57	54	49	61	61	60
Rijkswaterstaat (Wvo)	21	11	21	24	23	33
Totaal	190	176	179	191	198	214

6.1 Wens tot gebruik van het ISO 14001-certificaat

De meeste organisaties die vergunningplichtig zijn (88%) willen het ISO 14001-certificaat gebruiken in de relatie met het betrokken bevoegd gezag.

Tabel 17: *De wens om het ISO 14001-certificaat te gebruiken in de relatie met het bevoegd gezag per grootteklasse van werknemers.*
(in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)

	Totaal	0-50	51-100	101-250	251-500	500-meer
Aantal	306	85	47	76	56	42
Ja, wil ISO 14001-certificaat gebruiken	88	80	91	89	91	90
Nee	8	14	4	8	4	5
Weet niet	5	6	4	3	5	5
Totaal	100	100	100	100	100	100

Door SCCM wordt gestimuleerd dat organisaties vooraf het certificatie-onderzoek schriftelijk aankondigen bij de betrokken overheden. In deze schriftelijke aankondiging kan de overheden worden gevraagd om eventuele aandachtspunten voor het certificatie-onderzoek kenbaar te maken. De certificatie-instelling kan daar vervolgens rekening mee houden bij de uitvoering van het onderzoek. Doelstelling is om hiermee het vertrouwen van overheden in het ISO 14001-certificaat te verhogen. De certificatie-instellingen dienen de organisaties die zich willen laten certificeren op de hoogte te brengen van het belang van de schriftelijke aankondiging.

Tabel 18: *De schriftelijke aankondiging van het certificatie-onderzoek bij het bevoegd gezag per grootteklasse van werknemers.*
(in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)

	Totaal	0-50	51-100	101-250	251-500	500-meer
Aantal	306	85	47	76	56	42
Ja, onderzoek is schriftelijk aangekondigd	43	33	43	45	46	55
Nee	49	54	53	46	48	40
Onbekend	8	13	4	9	5	5
Totaal	100	100	100	100	100	100

Door 43% van de gecertificeerde organisaties is het certificatie-onderzoek schriftelijk aangekondigd. Organisaties die groter zijn sturen vaker een schriftelijke aankondiging dan kleinere organisaties. Door 55% van de organisaties met meer dan 500 werknemers is een aankondiging verstuurd.

In de volgende tabel worden redenen gegeven voor het niet versturen van de schriftelijke aankondiging. De belangrijkste reden is dat de certificatie-instelling de organisatie niet op de hoogte heeft gebracht van het belang van de schriftelijke aankondiging.

Tabel 19: Redenen waarom het certificatie-onderzoek niet schriftelijk is aangekondigd bij het bevoegd gezag per grootteklasse van werknemers.
(in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)

	Totaal	0-50	51-100	101-250	251-500	500-meer
Aantal	150	46	25	35	27	17
CI heeft dit niet gemeld	41	39	44	51	30	41
Door tijdsdruk	3	2	4	3	4	6
Relatie met overheid laat te wensen over	3	7	0	3	4	0
Zien er geen nut van	18	11	20	11	37	18
Wil certificaat niet gebruiken	11	24	0	6	7	6
Anders	25	22	32	26	22	29
Totaal	102*	104	100	100	104	100

* meerdere antwoorden mogelijk

In de categorie anders zijn de volgende opmerkingen gemaakt:

- Wij hebben overheid mondeling op de hoogte gebracht (13x);
- De overheid is niet zover. Kent ISO 14001 bijvoorbeeld niet (6x);
- Wij zijn zelf overheid (4x).

6.2 Gebruik en gevolgen van het ISO 14001-certificaat in de relatie met de overheid

Onderscheid kan worden gemaakt naar meer formele gevolgen van het ISO 14001-certificaat zoals de aanpassing van de vergunning (in een VOH/VOM) of meer informele voordelen zoals een soepelere communicatie en een andere houding van het bevoegd gezag bij de handhaving.

In de volgende tabel is te zien dat het ISO 14001-certificaat bij 63% van de gecertificeerde organisaties gevolgen heeft. Bij grotere zijn er vaker en meer gevolgen dan bij kleinere organisaties. Bij 74% van de organisaties met meer dan 500 werknemers zijn er gevolgen merkbaar.

Tabel 20: Gevolgen van het ISO 14001-certificaat op de relatie met het bevoegd gezag per grootteklasse van werknemers.
(in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)

	Totaal	0-50	51-100	101-250	251-500	500-meer
Aantal	306	85	47	76	56	42
Aanpassing vergunning	25	19	23	29	23	36
Handhaving minder frequent	16	18	13	17	18	12
Handhaving gericht op verbeteren	25	27	19	22	23	31
Soepelere communicatie	46	41	51	45	45	57
Geen gevolgen merkbaar	37	40	43	38	32	26
Totaal	149	145	149	151	141	162

De gevolgen van het ISO 14001-certificaat zijn mede afhankelijk van de wijze waarop een organisatie het bevoegd gezag probeert vertrouwen te geven in de kwaliteit van het milieuzorgsysteem. In de volgende tabel is het gebruik van een aantal mogelijkheden weergegeven.

Tabel 21: Manieren om het bevoegd gezag vertrouwen te geven in de kwaliteit van het milieuzorgsysteem per grootteklasse van werknemers.
(in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)

	Totaal	0-50	51-100	101-250	251-500	500-meer
Aantal	306	85	47	76	56	42
Laten observeren certificatie-onderzoek	19	11	17	20	20	33
Auditrapport ter inzage geven	30	19	26	37	34	38
Geven van handboek	18	15	19	21	14	21
Toelichting tijdens gesprek	75	66	70	78	80	86
Geen	10	15	11	12	5	2
Anders	14	8	19	20	14	10
Totaal	165	134	162	187	168	190

Door 90% van de organisaties wordt geprobeerd om het bevoegd gezag vertrouwen te geven in de kwaliteit van het milieuzorgsysteem. Het meest frequent (75%) wordt dit gedaan door een toelichting tijdens een persoonlijk gesprek. Ook frequent (30%) wordt het auditrapport ter inzage gegeven. Grotere organisaties doen meer moeite om het bevoegd gezag te overtuigen van de kwaliteit van het milieuzorgsysteem dan kleinere organisaties. Van de organisaties met meer dan 500 werknemers laat bijvoorbeeld 33% audits observeren door het bevoegd gezag, ook worden frequenter auditrapporten ter inzage gegeven (38%).

In de categorie anders zijn genoemd:

- opstellen en beschikbaar stellen van milieujaarverslag (17x);
- laten observeren van interne audits (5x);
- overheid betrekken bij de opzet van het milieuzorgsysteem (3x);
- participatie in projectgroepen van de overheid, b.v. voor VOM (2x).

6.3 Kennis en houding van overheden met betrekking tot milieuzorgsystemen

Gevraagd is naar de kennis en houding bij overheden over het onderwerp milieuzorgsystemen. Gemiddeld wordt de kennis met een rapportcijfer 6,5 beoordeeld. Deze beoordeling is iets hoger dan het rapportcijfer dat overheden zichzelf gaven in het onderzoek 'Waardering ISO 14001-certificatie door overheden' dat SCCM in 2000 heeft gehouden.

Tabel 22: *Beoordeling van de kennis van contactpersonen bij overheden over milieuzorgsystemen per grootteklasse van werknemers met een rapportcijfer.*

	Aantal	Totaal	0-50	51-100	101-250	251-500	500-meer
Gemeente (Wm)	196	6,4	5,8	6,9	6,3	6,9	6,1
Provincie (Wm)	146	6,7	6,4	7,1	6,8	7,1	6,5
Waterschap/zuiveringsschap (Wvo)	174	6,5	6,2	6,6	6,8	6,7	6,4
Rijkswaterstaat (Wvo)	64	6,4	6,7	5,3	6,6	6,8	6,2
Gemiddeld rapportcijfer		6,5	6,3	6,5	6,6	6,9	6,3

De houding van gemeenten en provincies ten aanzien van milieuzorgsystemen wordt als positiever ervaren dan de houding van de waterschappen en directies Rijkswaterstaat. Vooral de laatste groep is minder positief (47% is positief of heel positief). Ook speelt mee dat de gecertificeerde organisaties minder bekend zijn met de houding van de waterschappen en de directies Rijkswaterstaat en daardoor de houding niet kennen.

Tabel 23: *Beoordeling van de houding van contactpersonen bij overheden over milieuzorgsystemen per grootteklasse van werknemers.*
(in % van het aantal organisaties dat te maken heeft met het betreffend bevoegd gezag)

	gemeente	provincie	waterschap	rws
Aantal	196	146	174	64
Heel positief	27	25	15	8
Positief	41	45	40	39
Neutraal	20	18	30	28
Negatief	4	5	3	9
Heel negatief	3	2	2	3
Onbekend	6	5	10	13
Totaal	100	100	100	100

6.4 Vergunning op hoofdzaken/vergunning op maat

De bekendheid met vergunning op hoofdzaken (VOH) en vergunning op maat (VOM) bij het bedrijfsleven is hoog. Uit de volgende tabel blijkt dat 87% van de organisaties hiermee bekend is. Organisaties met minder dan 50 werknemers zijn hier minder bekend mee dan grotere organisaties.

Tabel 24: *Gevolgen van het ISO 14001-certificaat op de relatie met het bevoegd gezag per grootteklasse van werknemers.*
(in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)

	Totaal	0-50	51-100	101-250	251-500	500-meer
Aantal	306	85	47	76	56	42
Ja, bekend met VOH en VOM	87	74	94	91	91	95
Nee, niet bekend	12	24	6	8	9	5
Weet niet	1	2	0	1	0	0
Totaal	100	100	100	100	100	100

De organisaties die bekend zijn met het een VOH/VOM is gevraagd naar de stand van zaken met betrekking tot deze ontwikkeling.

Tabel 25: *Stand van zaken met betrekking tot VOH/VOM per grootteklasse van werknemers.*
(in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)

	Totaal	0-50	51-100	101-250	251-500	500-meer
Aantal	267	63	44	69	51	40
Wij hebben VOH-Wm	18	13	20	13	20	28
Wij hebben VOH-Wvo	1	0	0	3	0	5
Wij hebben VOM-Wm	7	11	5	4	10	8
Wij hebben VOM-Wvo	1	2	0	0	2	0
In onderhandeling voor VOH	15	13	18	19	16	8
In onderhandeling voor VOM	6	3	5	7	6	10
Wij willen VOH/VOM in toekomst	16	16	11	20	14	18
Wij willen VOH/VOM maar overheid wil niet	9	11	7	12	8	5
Geen belangstelling voor VOH/VOM	17	19	20	14	22	10
Anders	9	13	14	7	4	10
Totaal	100	100	100	100	100	100

Uit voorgaande tabel is op te maken dat een groot deel van de gecertificeerde organisaties belangstelling heeft voor een VOH of VOM (83%). Van de organisaties die bekend zijn met een VOH/VOM heeft 27% reeds een dergelijke vergunning en is 21% hierover in onderhandeling. Voor 9% van de organisaties is het verkrijgen van een VOH/VOM een probleem omdat de overheid het niet wil.

In de categorie anders zijn genoemd:

- wij hebben nog geen standpunt (8x);
- de gemeente is er nog niet aan toe (3x);
- de vergunning is nog niet oud, het is dus niet aan de orde (5x);
- vanuit de overheid wordt hier niet over gesproken (3x).

7 Gebruik van het certificaat in relatie met de markt en de omgeving

De gecertificeerde organisaties is gevraagd naar de toegevoegde waarde van het ISO 14001-certificaat voor de relaties met derden. Voor 57% is dit goed of zeer goed en voor 41% redelijk, matig of slecht. Uitgedrukt in een rapportcijfer komt de waardering neer op een 7,1.

Tabel 26: *Toegevoegde waarde van het ISO 14001-certificaat op de relatie met derden per grootteklasse van werknemers.*
(in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)

	totaal	0-50	51-100	101-250	251-500	501-meer
Aantal	343	97	51	87	59	49
Zeer goed (10)	9	9	10	8	12	8
Goed (8)	48	43	39	56	49	51
Redelijk (6)	28	30	35	21	29	27
Matig (4)	10	13	8	10	5	8
Slecht (2)	3	3	2	1	3	4
Weet niet	3	1	6	3	2	2
Totaal	100	100	100	100	100	100
Gewogen gemiddelde	7,1	6,9	7,0	7,2	7,2	7,0

7.1 Gebruik ISO 14001-certificaat in relatie met klanten

De gecertificeerde organisaties is een aantal stellingen voorgelegd die betrekking hebben op de wijze waarop milieuaspecten en het ISO 14001-certificaat een rol spelen in de relatie met klanten. Uit de antwoorden op deze stellingen komt naar voren dat het ISO 14001-certificaat op dit moment nog niet op grote schaal wordt gebruikt in de relatie met klanten (11% heeft daar regelmatig mee te maken en 24% incidenteel). Daarentegen verwacht een relatief grote groep (35% geheel en 38% gedeeltelijk eens) dat een ISO 14001-certificaat een basisvoorwaarde wordt.

Tabel 27: *Stellingen met betrekking tot het gebruik van het ISO 14001-certificaat in de relatie met klanten.*
(in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)

	ge- deel- eens	telijk	on- eens	weet niet	totaal
Aantal = 343					
Klanten stellen regelmatig vragen over milieuaspecten	20	36	41	3	100
Klanten vinden milieuaspecten steeds belangrijker	33	45	17	5	100
Klanten stellen regelmatig een ISO 14001-certificaat als voorwaarde	11	24	61	4	100
Een ISO 14001-certificaat geeft ons een concurrentievoordeel	16	40	37	7	100
Een ISO 14001-certificaat wordt een basisvoorwaarde	35	38	15	12	100

7.2 Gebruik ISO 14001-certificaat in de relatie met leveranciers

Een groot deel van de gecertificeerde organisaties (44%) vraagt regelmatig leveranciers om informatie over milieuaspecten. De verwachting is dat dit zal toenemen. Een ISO 14001-certificaat speelt in de relatie maar een beperkte rol (door 9% wordt dit regelmatig gevraagd). Ook de verwachting over de rol van het ISO 14001-certificaat in de relatie met leveranciers in de toekomst is voorzichtig (14% is het eens met de stelling dat een ISO 14001-certificaat een basisvoorwaarde wordt).

Tabel 28: *Stellingen met betrekking tot het gebruik van het ISO 14001-certificaat in de relatie met leveranciers.*
(in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)

	ge- deel- eens	telijk	on- eens	weet niet	totaal
Aantal = 343					
Wij vragen leveranciers regelmatig informatie over milieuaspecten	44	41	15	1	100
Wij zullen steeds meer milieueisen stellen aan leveranciers	53	36	9	1	100
Wij stellen regelmatig een ISO 14001-certificaat als voorwaarde	9	31	59	1	100
Leveranciers met een ISO 14001-certificaat hebben een voorsprong	24	43	31	1	100
Een ISO 14001-certificaat wordt voor ons een basisvoorwaarde	14	44	33	9	100

7.3 Gebruik ISO 14001-certificaat in relatie met overige relaties

In de tabel 29 wordt het gebruik van het ISO 14001-certificaat met de omgeving, banken en verzekeringsmaatschappijen op dit moment geïnventariseerd. In tabel 30 wordt de inschatting gegeven

voor de rol van het ISO 14001-certificaat over drie jaar. Een aanzienlijke toename van het gebruik van het ISO 14001-certificaat wordt verwacht. Op dit moment speelt voor 59% van de gecertificeerde organisaties een rol in de relatie met een van de genoemde partijen. Over drie jaar verwacht 86% dat het ISO 14001-certificaat een rol speelt bij een van de partijen. Het ISO 14001-certificaat speelt vooral een rol in de relatie met de omgeving (bij 45% nu en bij 64% over drie jaar). Opvallend is ook de verwachting dat het ISO 14001-certificaat een grotere rol gaat spelen in de relatie met banken (nu bij 8% en over drie jaar bij 21%). Ook in de relatie tot verzekeringen wordt een groei verwacht (nu bij 22% en over drie jaar bij 45%).

Tabel 29: Het gebruik van het ISO 14001-certificaat in de relatie met de omgeving op dit moment per grootteklasse van werknemers.
(in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)

	Totaal	0-50	51-100	101-250	251-500	500-meer
Aantal	343	97	51	87	59	49
Het ISO 14001-certificaat speelt nu een rol in de relatie met:						
- Banken	8	7	10	10	8	4
- Verzekeringsmaatschappijen	22	16	20	30	19	24
- Omgeving	45	35	45	45	46	61
Het ISO 14001-certificaat speelt geen rol	41	49	39	40	39	29
Onbekend	3	3	4	1	5	4
Totaal	119	111	118	126	117	122

Tabel 30: Het gebruik van het ISO 14001-certificaat in de relatie met de omgeving over drie jaar per grootteklasse van werknemers.
(in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)

	Totaal	0-50	51-100	101-250	251-500	500-meer
Aantal	343	97	51	87	59	49
Het ISO 14001-certificaat speelt over drie jaar een rol in de relatie met:						
- Banken	21	22	18	21	17	31
- Verzekeringsmaatschappijen	45	42	55	47	39	47
- Omgeving	64	53	63	64	64	86
Het ISO 14001-certificaat speelt geen rol	14	23	10	11	15	2
Onbekend	11	11	12	14	12	6
Totaal	156	151	157	157	147	171

8 Relatie met SCCM

8.1 Bekendheid met SCCM

Van de gecertificeerde organisaties is 29% niet bekend met SCCM. De bekendheid is het grootst bij grotere organisaties (meer dan 250 werknemers).

*Tabel 31: Bekendheid met SCCM per grootteklasse van werknemers.
(in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)*

	Totaal	0-50	51-100	101-250	251-500	500-meer
Aantal	343	97	51	87	59	49
SCCM niet bekend	29	39	33	30	19	14
Van gehoord	30	33	29	24	32	31
Goed bekend	41	28	37	45	47	53
Anders	1	0	0	1	2	2
Totaal	100	100	100	100	100	100

De bekendheid met SCCM hangt mede samen met de beschikbaarheid van het ISO 14001-certificatiesysteem. Van de gecertificeerde organisaties beschikt 40% niet over dit document. Ook hier is dit vaker aanwezig bij grotere dan bij kleinere organisaties.

*Tabel 32: Aanwezigheid van het ISO 14001-certificatiesysteem per grootteklasse van werknemers.
(in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)*

	Totaal	0-50	51-100	101-250	251-500	500-meer
Aantal	343	97	51	87	59	49
Ja, wij hebben ISO 14001-certificatiesysteem	55	47	45	56	58	73
Nee	40	47	45	38	36	27
Weet niet	6	5	10	6	7	0
Totaal	100	100	100	100	100	100

De organisaties die beschikken over het ISO 14001-certificatiesysteem is gevraagd dit te beoordelen met een rapportcijfer. Gemiddeld wordt het certificatiesysteem met een rapportcijfer 7 beoordeeld. De organisaties met minder dan 50 werknemers geven een iets lagere beoordeling dan de andere organisaties. De volgende suggesties voor verbetering zijn gedaan:

- Meer toelichting over inventarisatie en weging milieuaspecten (5x).
- Aanvullen met praktische voorbeelden (3x).
- Sommige informatie, bijvoorbeeld over accreditatie is niet interessant.
- Verduidelijken van interne audits, bijvoorbeeld opleidingseisen van interne auditors.
- Niet alle paragrafen uit de norm worden behandeld.

- Vertaling naar gewoon nederlands.
- Rolverdeling overheid en certificatie-instelling duidelijk omschrijven.
- Toelichten hoever continue verbetering moet gaan.

Een groot deel van de gecertificeerde organisaties (72%) was niet bekend met de internetsite van SCCM. De bekendheid bij grotere organisaties is groter dan bij kleinere organisaties. Interesse voor een link met de internetsite heeft 30% van de organisaties. Grotere organisaties zijn daarin meer geïnteresseerd (43%).

Tabel 33: Bekendheid met de internetsite van SCCM per grootteklasse van werknemers. (in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)

	Totaal	0-50	51-100	101-250	251-500	500-meer
Aantal	343	97	51	87	59	49
Wist niet dat er site was.	72	79	80	69	64	61
Weet dat er site is, deze niet bezocht	10	7	12	9	12	14
Site eenmaal bezocht	12	10	0	16	12	18
Site verschillende keren bezocht	6	3	6	6	12	6
Overig/onbekend	0	0	2	0	0	0
Totaal	100	100	100	100	100	100

Tabel 34: Interesse voor een link met de internetsite van SCCM per grootteklasse van werknemers. (in % van het aantal organisaties dat heeft meegewerkt)

	Totaal	0-50	51-100	101-250	251-500	500-meer
Aantal	343	97	51	87	59	49
Interesse voor link	30	25	25	34	25	43
Geen interesse	29	32	29	31	29	18
N.v.t. omdat er geen milieu-informatie is op de site	15	11	8	20	27	8
N.v.t. organisatie heeft geen site	10	16	16	8	3	6
Weet niet	15	15	22	7	15	22
Misschien in de toekomst	0	0	0	0	0	2
Totaal	100	100	100	100	100	100

8.2 Algemene suggesties

Tenslotte zijn de volgende suggesties gedaan:

- De bekendheid van SCCM en ISO 14001 verhogen (4x).
- De bekendheid van ISO 14001 en certificatie bij overheden verbeteren (4x).
- Combinatie van milieu- en arbozorg mogelijk maken (2x).
- Bijeenkomsten organiseren voor gecertificeerde organisaties om ervaringen met regelgeving en convenanten uit te wisselen.
- Klankbord gesprekken over ISO 14001 met gecertificeerde organisaties organiseren.
- De certificatie-instellingen beoordelen m.b.t. uitvoering, kosten, diepgang etc.
- Gecertificeerde bedrijven informeren door een mailinglist.
- Toegankelijkheid van wet- en regelgeving en milieueisen verbeteren (2x).